

Velike slovenske odprave

Komisija za odprave v tuja gorstva pri PZS ima za letos še nekaj velikih načrtov, ki jih bo deloma izpeljala - ob sponzorjih - skupaj z alpinističnimi odseki. Tako bosta na himalajsko Kumbakarno letos odšli še dve mini odpravi s po tremi udeleženci, ena odprava bo šla na Anapurno I (8091 m) in dve na Čo Oju (8201 m). Na Menlungtse (7153 m) se bosta kot prva poskušala povzpeti **Andrej Štemfelj** in **Marko Prezelj**, na Ama Dablam (6828 m) pa bosta poskušala prvenstveni zimski vzpon v severozahodni steni **Bojan Počkar** in **Vanja Furlan**, ki sta zdaj v steni himalajske Kumbakarne.

Tako sem včasih delal, ker nisem vedel, da so gore žive. Na svoj način seveda.

Naj si dovolim uporabiti besede **Jaime de Angula**, sicer rojenega v Španiji, ki je štirideset let preživel med kalifornijskimi Indijanci ob reki Pit. Vstopil je mednje in jih sčasoma spoznal ter razumel, kako jim je uspelo tako dolgo živeti v popolni harmoniji z naravo in gorami, ki jih belci sedaj tako pridno pustošijo(mo). Divji BIH mu je nekoč dejal: »Vse živi, celo skala, celo ta klop, na kateri sediš. Nekdo je naredil to klop z nekim namenom, kajne? Torej je živa, kajne?»

MAJHNO VELIKO NEPOZABNO DOŽIVETJE

SAMOTNA POT NA VREMSCICO

JANA ŠTERN

Plačala sem vozovnico do Senožec in hkrati razmišljala, da mi pravzaprav ni potrebno izpolniti sebi dane obljube, da grem prvič sama v naravo. Izbrala sem Vremščico. Tesnoba v meni se je širila, pa čeprav sem bila prepričana, da sem se je znebila že s tem, ko sem se sploh odločila za ta »podvig«. Vse mogoče misli so mi rojile po glavi. V kaj se spuščam? Saj se mi lahko kaj pripeti takole sami! Zakaj mi je to sploh potrebno?

Primerno opremljena in z nahrbtnikom, v katerem sem imela le najnujnejše ter malico, sem stopila iz avtobusa, si v gostišču privoščila vroč kakav, kruh in sir in si dopovedovala, da je še čas, da odneham. Pa se je oglasilo v meni: dovolj sem močna, zmogla bom! Tako sem odganjala težke misli, ki me niso hotele zapustiti.

Vzela sem pot pod noge in se prepustila usodi. Za vsak primer sem se »oborožila« z dolgo palico, s katero sem si tudi pomagala pri hoji, zatrdno pa sem vedela, da jo bom uporabila,

Vse je živo. Mi Indijanci to verujemo. Beli ljudje pa mislite, da je vse mrtvo...«

Najbolj sem govoricu gora začutil nekega dne v hribih med večerno meditacijo. Med naravnim, lahkotnim procesom se potopimo do samega miselnega izvora, v območje popolne notranje tišine. Takrat sem občutil tak blažen mir, takšno prastaro povezanost z vsem, kar me je obdajalo, kakršne je v dolini nisem mogel niti sanjati.

Mogoče se bo čudno slišalo, ampak tista popolna tišina je tako lepo zvenela. Kajti popolnoma umirjena duša brni. Tako kot zvonjenje zvonov udari v nedeljsko vaško spokojnost in je njihov zven sam po sebi zelo močan in bi naj bil kot tak neprijeten, pa ni. Je lepo miren in skladen z nedeljskim mrtvilom. Deluje kot vroč zeliščni čaj sa kapljico žganja po dolgi zimski turi. Tako lepo in umirjeno, čeprav notranje glasno je zvenela tista tišina. Če bi takrat odprl oči, bi jo verjetno moral videti, tisto nerazložljivo moč višin, ki nas tako vleče k sebi. Verjetno bi morala stati tam, v neki obliki in neki barvi, in bi morala kaj povedati, ko pa jo je bilo tako razločno čutiti.

Prva misel, ki se mi je po dvigu na normalno raven mišljenja porodila, je bila: »Zdaj vem, na kaj je mislil **Lucien Bernardini**, ko je dejal, naj bi človek spregovoril samo takrat, kadar so njegove misli lepše od tišine.«

če bo treba. Ja, strah me je in na tej poti bom spoznala, kakšen je v resnici!

V SAMOTI NISEM BILA SAMA

Zgodaj zjutraj je bilo vse tiho. Tišino je motilo le moje dihanje. Pričakovala sem gozdne prebivalce, pa so me razočarali; gotovo so me gledali od daleč. Le tu in tam je kakšen ptiček stresel vejico, da sem nezaupljivo pogledala in močnejše stisnila palico v roki. Že spet je bila zima brez snega. Tla so bila le zmrznjena in grmovje je bilo okrašeno z ivjem. Hodila sem tiho, da ne bi motila spokojnosti prebujajočega se dne. Nisem hitela, a šlo je samo od sebe prehitro.

Na prvi strmini sem se ustavila in se ozrla - pa ne zato, da bi zajela sapo. Kar obstala sem. Prvi zimski žarki so prešerno obsijali pred mano dvigajoči se Nanos. Primorski očak z belimi strminami in prikupno plešo je dobesečno žarel v soncu. Daleč za njim so se kvišku vzpenjali vrhovi Alp, na levo Dolomiti, na desno Kamniške. Nad vsem pa je bila modrina neba. Očara-

na sem se zdramila, ko sem skoraj pozabila vdihavati hladen zrak. Vame sta se selili tišina in spokojnost, ki sta vladali vsenaokrog. Tesnoba me je zapuščala: kakor da bi spila zdravilo sem začutila olajšanje. Palica mi je bila vedno bolj v oporo in pozabljala sem, da bi bila lahko tudi predmet, s katerim bi se branila. Na mehki travnati planoti, sedaj tudi obsijani s soncem, sem lahkotnih korakov in s smejočim se obrazom nadaljevala pot proti vrhu.

Kako sončni žarki poživljajo telo, je težko povedati; lahko le občutiš tiste trenutke, ko si sam z naravo. Gibanje samotnega človeka se zlije s harmonijo veličastja, ki je stvarstvo sveta. Nepopisno lepo je bilo. Razmišljala sem, da pravzaprav potrebujem samoto, v kateri pa sploh nisem sama, ker se čutim kot del celote.

Lepo je hoditi s prijatelji po gorah. Ampak takrat nisi sam s seboj. Takrat tudi ne čutiš popolnoma, kako utripa življenje narave. Čeravno se nič ne premika in nobena sapa ne zaziblje travne bilke, čutiš nekaj, kar ti polni dušo.

Nekoč sem doživela pohod z večjo skupino planincev. Na priporočilo vodje, naj prisluhnemo naravi, sem ostala opeharjena. Če bi bili v skupini ljudje tesno osebno povezani, bi bilo morda lažje, tako pa je prošnja izzvenela kot ukaz in ni se obneslo. Nič takega nisem doživela, da bi lahko prisluhnila. Sicer pa je eno prisluhniti, drugo pa čutiti zlitje svojega duha s popolnostjo prirode.

Valovi večnosti

Hodil sem po pokopališču. Grobovi so bili veliki, zidani in daleč vsaksebi. Tako razkošnega okrasja nekdanjega življenja, kot so ga imeli ti kamniti velikani, nisem videl še nikjer. Tu španski bezeg, tam stara skrivenčena jablana. Prostori med grobovi so bili poraščeni s travniškim cvetjem, travo in gostim bukovjem.

»Vstopite!« so zazijala vrata grobnice. Ptičje žvrgolenje in veter, ki sta se prepredala v tišini okolice, sta se nadaljevala in razbila resnobnost trenutka. Grobnico je preraščalo zelenje. Trohneči les ni več držal teže, ki mu je bila naložena, in dnevna svetloba je v snopih sončnih žarkov padala na vlažna, z rastlinstvom obraščena tla. Omet se je zbiral na tleh, med padlimi lesenimi tramovi so divje poganjale koprive. Kamen na kamnu, ki je nekoč tako dobro držal, je bil zrahljan in marsikje je že popustil pod težo časa. Spomenik je stal, mogočen v svojem umiranju - razpadajoči spomenik nekdanjemu življenju.

Hodil sem po pokopališču. Bilo je velikansko. Od ene grobnice do druge je vodila mehka, prijetno široka pot. Izpod gostih bukovih krošenj je pripeljala na trate in se ustavila pri lepem

Razmišljala sem dalje in vedno bolj razumela planinske samotarje in njihove samotne poti. - Spomnila sem se, kako lepo sva doživela čare prirode s sinom. Od Koče na Loki sva se čez Durce hitro spuščala pod stenami Raduhe, saj sva želela biti še pred nočjo v Robanovem kotu. Lahkotnega koraka, malo besed - a čutila sva oba hkrati veličasten utrip ugašajočega dne. Sonce je postajalo mrzlo, midva pa sva tonila v dolino.

SPOMIN NA ROBANOVO KMETIJO

Bližala sem se vrhu, obsijanem s soncem, da sem mežikala vanj. Na severni strani so se sramežljivo kazali ostanki snega, južno pobočje se je kot mačka gredo na soncu. Moji strahovi so se dokončno in popolnoma razblinili v nič. Počutila sem se močno, srečno in blaženo. Enako kot strah so iz mene izpuhtele težke, črne misli, ki jih ponavadi nosim s seboj. Kakor se je sonce razlilo po planini, tako so se zlije vame dobre, vesele misli.

Spomnila sem se trenutkov sreče. Pridejo nepričakovano, zato ti ostanejo večno v spominu in srcu.

Mračilo se je že, ko sva s sinom prispela do kmetije. Utrujena sva zaprosila za prenočišče, za streho nad glavo, četudi na seniku. Prijazni ljudje so nama dali odejo in spalno vrečo, naju pogostili z domačim sirom in čajem. Noč na seniku pričara domačnost, skromnost prabiva-

šopku: v dnu vrtače je rasel plevel. Nekoč je bilo tu polje. Nekoč so tukaj živeli ljudje. Živeli so z gozdovi, živeli so s travniki, živeli so svoje nelahko življenje.

Vse življenje so si gradili spomenik, si pisali nagrobni napis. Delo je bilo naporno, dolgotrajno, vztrajno, vendar kljub temu neizbežno toku časa. Čeprav tega niso hoteli, je njihovo tuzemsko življenje neutrudno vrezovalo sledi, dan za dnem, znak za znakom, na mogočni nagrobnik.

Kako je to mogoče: živeti z večnostjo v srcu? Toda tudi njihovo življenjsko delo se je uklonilo pred valovi, ki butajo ob skalo - in skala bo padla, skala bo padla.

Hodil sem po velikanskem pokopališču. Po Vršah. Na eni strani Čepovanska dolina, na drugi Trebuša, vmes na plečatem grebenu Vrše: neizmerna, romantična grobnica, ki skriva moč minulih življenj. Nekaj razpadajočih hiš se dviguje med travniki in gozdovi, nekaj fantastičnih spomenikov življenja. Valovi večnosti butajo obnje, kamen se odlušči s kamna in vsaka cesta, vsak zid, vsi trenutki bodo prenehali obstajati. Drug za drugim se valovi lomijo ob skalah - in skale bodo padle.

Skale bodo padle.

nja. Skozi lino sva opazovala nebo s svetlimi zvezdami. Omamljal naju je močan vonj po senu. Vstala sva s svitom. Utrujenost je izpuhtela, v naju je prišla nova moč. Niso naju motile bilke v laseh. S smehom sva jih otrešla. Prijazni ljudje na Robanovi kmetiji zgodaj vstajajo. Zahvalila sem se jim in sem jim iz dna srca še zdaj hvaležna za njihovo dobroto.

Tako sem bila danes hvaležna lepemu dnevu, ki me je osrečil, mi očistil dušo in premagal strah.

Tako lepo mi je bilo na vrhu! Prečudovit je bil razgled vsenaokrog do obzorja. S pogledom sem božala gore in hribe ter se spet in spet spominjala trenutkov, preživetih ob tesnem snidenju z njimi.

Zavel je hladen veter. Poiskala sem vpisno knjigo. Raztrgan zvezek mi ni pokvaril razpoloženja. Pomislila sem, kako različni smo ljudje in kako različen je naš odnos do marsičesa.

Odtisi debelih avtomobilskih gum, najverjetneje vojaških, ki so peljale točno čez vrh, so me razočarali. Oh, ljudje, nobenega spoštovanja

nimate več, nobene odgovornosti! Tolažila sem se s tem, da hočem biti sama boljša, da nisem ena od tistih, ki uničujejo enkratnosti matere Narave.

PODOBA KEKCA

Navzdol sem drvela. V meni je bilo neverjetno veliko energije. Palico sem imela le še za spomin na jutranjo tesnobo. Nosila me je moč, ki je vdrla vame ob samotnem obisku Vremščice. Vpijala sem lepote kraške pokrajine. Dolino je krasila orjaška udornica Škocjanskih jam, v ozadju se je risal Slavnik, južni brat Vremščice, vmes pa so se dvigale Artviže.

Na vznožju pobočja so me presenetile ovce na dopoldanski paši. Mahnila sem jo naravnost med njimi. Samo še zavriskati bi morala, pa bi bila živa podoba Kekca.

Ko sem na ravnini pozdravila planinca, ki sta bila namenjena navzgor, se je v meni nekaj premaknilo. Nekaj takega kot ponos. Nekaj, kar mi je dobro delo.

ZA LEPO GORO TOPEL KOTIČEK V PLANINSKEM SRCU

PRIJAZEN SPOMIN NA BOČ

ALEŠ POTISK

Mariborčanom in tistim iz Slovenske Bistrice in okolice je Boč gora, ki je kot aspirin vedno pri roki, ko je sila le prehuda, pa ni ne pravega časa in ne denarja za kakšno daljšo in resnejšo turo. Čeprav je s svojim še ne tisočmetrskim vrhom, ki ga umetno povišuje razgledni stolp, med nižjimi, gledano takole počez po slovenskem povprečju, kraljuje nad zavidljivim delom tega konca Slovenije. Kot tak pa seveda nudi obilo razglednih užitkov. Boč ima sicer dva vrhova - loči ju majhno, nizko sedelce -, a je dostopen le eden, zaradi vojske. Prav tako ima dva stolpa, na vsakem vrhu enega, vendar je drugi, telekomunikacijski, pod vojaškim nadzorom. Prejšnja armada ga je zavzeto varovala z vsemi drugimi objekti vred, sedaj njihovo delo enako zavzeto nadaljuje naša TO.

Kakšne pol urice krepkega koraka pod vrhom je lep dom na višini 658 metrov, ki stoji na prostrani goličavi med samimi bukovimi gozdovi. To drevo je za te kraje zelo značilno. Tudi Pohorje je svoj čas bilo prekrito s tem visoko kaloričnim lesom, pa so ga oglarji, koparji in glažutarji (steklarji) temeljito posekali, nato pa čistine pogozdili s smreko, ki sedaj v močnem vetru tako presunljivo buči, ko sapa zaorgla skozi nešteto iglic. - Za dom bi lahko imeli samo pohvalne besede, če ne bi bila do njega speljana cesta. Ta nebodijetaba zadeva po-

vsod za vedno pokoplje marsikatero planinsko vrednoto. Okoli doma se potem zrasla asfaltirana igrišča in prostorčki za čevapčičarje, tako da je gorje popolno.

VELIKONOČNI BISER NAŠE FLORE

Spomladi je Boč skupaj s svojo lepo sestro Donačko goro pravi cvetoči rog nad Poljčanami, od koder se vzpenja večina planincev. Kako se prebujata Narava, sva šla neko soboto pogledat z Matejem. Bil je ravno dan pred množičnim pohodom tja gor, tako da sva za las ušla gneči. Pot čez Babo (razgledna skala nad Poljčanami) do doma dvakrat prečka tisto nebodijetaba cesto in po nepotrebem polaga kletvice na jezik. Ampak vseeno prevlada pogled na goste blazine majhnih, še zaprtih telohovih bunkic, ki se belijo vsepovsod med bukovjem. Pri drugem prehodu čez cesto se morava zopet čuditi dresnemu panju, ki ga je verjetno pri gradnji ceste vrglo v zrak, da se je umetelno zagozdil visoko v krošnji druge bukve in mu je očitno tam gori kar dobro, saj že leto za letom nudi kaj nenavaden prizor. Sploh je Boč bogat z najrazličnejšimi lesenimi naravnimi umetnijami, burglastimi koreninami in prečudno oblikovanimi drevesi.

Tista goličava pod vrhom je bila še lep del pod snegom, pa verjetno ne bo več dolgo, ker je sonce že tolikanj močno, da se že kar čuti